

Notatka służbowa
ze sprawdzenia efektywności wykorzystania majątku
związanego z prowadzeniem gospodarstwa rolnego
przez Zespół Szkół Nr 2 w Krasnymstawie.

AW.1711.7.2019.KZ

Notatkę sporządzono na podstawie § 43 ust. 2 pkt 20 „Regulaminu przeprowadzania audytu wewnętrznego w Powiecie Krasnostawskim”, wprowadzonego Uchwałą XXXII/128/2015 Zarządu Powiatu w Krasnymstawie z dnia 25 listopada 2015 r.

Cel czynności sprawdzających.

Celem bieżących czynności było zbadanie efektywności wykorzystania majątku związanego z prowadzeniem gospodarstwa rolnego przez Zespół Szkół Nr 2 im. Bartosza Głowackiego w Krasnymstawie (dalej: **ZS Nr 2, szkoła, jednostka**).

Data rozpoczęcia czynności sprawdzających.

Realizację czynności sprawdzających rozpoczęto w dniu 9 grudnia 2019 roku.

Ustalenia stanu faktycznego.

Na wstępie warto zaznaczyć, iż sprawność organizacyjna oraz efektywność ekonomiczna gospodarstwa rolnego przy ZS Nr 2 zostały szczegółowo zbadane i opisane w 2014 roku, w ramach zadania audytowego pt. „Funkcjonowanie gospodarstwa rolnego prowadzonego przez Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Krasnymstawie” (AW.1720.3.2014). Zdecydowana większość podjętych wówczas ustaleń faktycznych, wniosków i rekomendacji pozostaje aktualna do chwili obecnej. Zapoznanie się ze sprawozdaniem z w/wym. audytu pozwala na lepsze zrozumienie uwarunkowań prawnych, organizacyjnych i finansowych działalności rolniczej prowadzonej przez szkołę.

W związku z zaistniałą potrzebą zbadania efektywności ekonomicznej gospodarstwa rolnego prowadzonego przez ZS Nr 2 za lata 2016-2018, zebrano niezbędne dane finansowe, majątkowe, statystyczne, kadrowe i płacowe (*zał. nr 01 – nr 26*) oraz (*pliki elektroniczne*).

Istotnym utrudnieniem sprawnego przeprowadzenia czynności była nieobecność, z powodu zwolnień lekarskich, kluczowych dla funkcjonowania gospodarstwa pracowników szkoły.

Trzeba też wspomnieć, iż w sensie prawnym gospodarstwo rolne nie jest odrębnym bytem organizacyjnym od chwili jego likwidacji, która nastąpiła z mocy samego prawa z dniem 30 czerwca 2010 roku. Dlatego też można mówić o wyniku finansowym tylko w cudzysłowie.

Przychody i wydatki gospodarstwa są rozliczane w ramach wydzielonego rachunku dochodów samorządowej jednostki budżetowej prowadzącej działalność określoną w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych). Z tego rachunku (konto 132) oprócz wydatków dotyczących bezpośrednio prowadzenia

gospodarstwa rolnego, finansowane są również wydatki służące bieżącemu funkcjonowaniu szkoły np. zakupy pomocy dydaktycznych, remonty klasopracowni. Z drugiej zaś strony osoby zajmujące się gospodarstwem rolnym są obecnie etatowymi pracownikami szkoły, a pobierane przez nich wynagrodzenia wraz z pochodnymi stanowią wydatki pokrywane wprost z „budżetu” szkoły.

Poniższa analiza obejmuje lata 2016-2018. Jej zadaniem jest przybliżone ustalenie „wyniku finansowego” gospodarstwa za te lata.

Wyliczenie kwoty przychodów z gospodarstwa rolnego nie nastręcza istotnych trudności. Na przychody te składają się zasadniczo dwa składniki tj. wpływy ze sprzedaży wyrobów (§ 0840) oraz wpływy z tytułu dopłat z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (§ 0970).

Natomiast rubryka „pozostałe przychody” zawiera z reguły drobne wpływy z innych tytułów, nie związanych z produkcją rolną np. opłaty za duplikaty świadectw i legitymacji szkolnych, wynajmy krótkoterminowe pomieszczeń szkoły. Kwota ta jest zdecydowanie wyższa w 2017 roku, ze względu na uzyskanie przez ZS Nr 2 jednorazowego odszkodowania w kwocie 29.000,00 zł.

Przychody z gospodarstwa rolnego za lata 2016-2018 przedstawia poniższa tabela:

Rok	Wpływy ze sprzedaży wyrobów (§ 0840)	Wpływy z tytułu dopłat z ARiMR (§ 0970)	Pozostałe przychody	Razem przychody
2016	264.639,55	99.587,00	4.167,70	368.394,25
2017	260.678,28	59.207,64	33.844,77	353.730,69
2018	282.006,22	53.602,25	3.255,61	338.864,08
Lata 2016-2018	807.324,05	212.396,89	41.268,08	1.060.989,02

Wniosek 1

Przychody wydzielonego rachunku dochodów wyniosły w latach 2016-2018 łącznie kwotę 1.060.989,02 zł, zaś przychody pochodzące bezpośrednio z tytułu prowadzenia przez ZS Nr 2 gospodarstwa rolnego wyniosły w tym czasie kwotę 1.019.720,94 zł (807.324,05 zł + 212.396,89 zł).

Znacznie trudniejsze jest precyzyjne i bezsporne wydzielenie wydatków, które dotyczą wyłącznie funkcjonowania gospodarstwa rolnego.

Przykładowo: czy wydatek poniesiony na olej napędowy do ciągnika rolniczego, zakupiony na potrzeby zajęć praktycznych uczniów technikum mechanizacji rolnictwa, polegających na pracach polowych, należy zaliczyć do kosztów funkcjonowania szkoły, czy też gospodarstwa rolnego. Można tu rozsądnie argumentować w obie strony.

Wyliczenie kwoty wydatków sfinansowanych z wydzielonego rachunku, poniesionych na potrzeby funkcjonowania szkoły, zostało przeprowadzone przez pracowników ZS Nr 2, na podstawie źródłowych dowodów księgowych i ich opisów. Natomiast wydatki na funkcjonowanie gospodarstwa rolnego wyliczono na zasadzie różnicy pomiędzy całością wydatków a wydatkami na potrzeby szkoły.

Poniższa tabela przedstawia wydatki sfinansowane z wydzielonego rachunku, poniesione zarówno na funkcjonowanie szkoły, jak i na potrzeby gospodarstwa rolnego w latach 2016-2018:

Rok	Wszystkie wydatki z wydzielonego rachunku (konto 132) wykazane w sprawozdaniu rocznym (Rb-34s)	Wydatki rzeczowe na potrzeby szkoły sfinansowane z wydzielonego rachunku (§§ 4210, 4240, 4260, 4270, 4300, 4410 i inne)	Wydatki z tytułu umów zlecenia i o dzieło (§§ 4170, 4110, 4120) zawartych na potrzeby szkoły sfinansowane z wydzielonego rachunku	Wydatki na funkcjonowanie gospodarstwa rolnego sfinansowane z wydzielonego rachunku 1 – (2+3)
	1	2	3	4
2016	368.394,25	117.047,13	6.019,14	245.327,98
2017	353.730,69	122.164,51	5.366,53	226.199,65
2018	338.864,08	70.506,60	7.035,67	261.321,81
Lata 2016-2018	1.060.989,02	309.718,24	18.421,34	732.849,44

Wniosek 2

W latach 2016-2018 wydatki na funkcjonowanie szkoły sfinansowane z wydzielonego rachunku wyniosły łącznie kwotę 328.139,58 zł (309.718,24 zł + 18.421,34 zł), zaś wydatki na potrzeby gospodarstwa rolnego wyniosły w tym czasie kwotę 732.849,44 zł.

Wniosek 3

W latach 2016-2018 szkoła pokryła z wydzielonego rachunku swoje wydatki na łączną kwotę 328.139,58 zł. Wydatki te sfinansowały zarówno jej bieżące funkcjonowanie (zakup materiałów, wyposażenia, energii oraz usług), jak i służyły polepszeniu bazy dydaktycznej (inwestycje, remonty, zakup pomocy dydaktycznych).

Wniosek 4

Patrząc wyłącznie z punktu widzenia ZS Nr 2 istnieją wymierne korzyści z funkcjonowania gospodarstwa rolnego, ponieważ jego przychody stanowią istotne uzupełnienie środków na wydatki tej jednostki, pochodzących bezpośrednio z budżetu powiatu.

Jednak przy próbie choćby przybliżonego przedstawienia „wyniku finansowego” gospodarstwa rolnego, nie można pominąć faktu, iż pełne koszty umów o pracę (łącznie ze składkami ZUS i odpisami na ZFŚS) osób zatrudnionych przy produkcji rolnej są pokrywane z „budżetu” szkoły, gdyż zgodnie z obowiązującymi przepisami nie można ich pokrywać z wydzielonego rachunku.

Jako wydatki sfinansowane z „budżetu” szkoły z tytułu zatrudnienia przy produkcji rolnej zaliczono pełne koszty pracy czterech osób:

- kierownika warsztatu szkolnego (tylko w połowie, jako ½ etatu);
- pomocy administracyjnej prowadzącej rachunkowość związaną z gospodarstwem rolnym (½ etatu);
- dwóch pełnoetatowych kierowców operatorów maszyn specjalnych (**wersja nr 1**).

Nie uwzględniono natomiast tzw. ogólnych kosztów zarządu tj. części etatów dyrektora oraz głównego księgowego ZS Nr 2, którzy także mają zadania związane z funkcjonowaniem gospodarstwa rolnego (np. naliczanie płac, wpłata wynagrodzeń, inwentaryzacja).

„Wynik finansowy” z działalności gospodarstwa rolnego za lata **2016-2018** (w wersji nr 1):

Rok	Przychody z gospodarstwa (sprzedaż wyrobów + dopłaty ARiMR)	Wydatki na funkcjonowanie gospodarstwa rolnego sfinansowane z wydzielonego rachunku	Wydatki z tytułu zatrudnienia przy produkcji rolnej sfinansowane z „budżetu” szkoły	„Wynik finansowy” z działalności gospodarstwa rolnego 1 – (2 + 3)
	1	2	3	4
2016	364.226,55	245.327,98	132.689,00	(-) 13.790,43
2017	319.885,92	226.199,65	140.485,36	(-) 46.799,09
2018	335.608,47	261.321,81	149.695,55	(-) 75.408,89
Lata 2016-2018	1.019.720,94	732.849,44	422.869,91	(-) 135.998,41

Dla porównania „wynik finansowy” gospodarstwa za lata **2011-2013** (w wersji nr 1):

Rok	Przychody z gospodarstwa (sprzedaż wyrobów + dopłaty ARiMR)	Wydatki na funkcjonowanie gospodarstwa rolnego sfinansowane z wydzielonego rachunku	Wydatki z tytułu zatrudnienia przy produkcji rolnej sfinansowane z „budżetu” szkoły	„Wynik finansowy” z działalności gospodarstwa rolnego 1 – (2 + 3)
	1	2	3	4
2011	276.202,82	156.139,12	114.799,70	(+) 5.264,00
2012	190.525,24	171.668,80	115.153,28	(-) 96.296,84
2013	236.222,40	170.093,09	115.719,37	(-) 49.590,06
Lata 2011-2013	702.950,46	497.901,01	345.672,35	(-) 140.622,90

W związku z często podnoszonym argumentem, iż kierownik warsztatu szkolnego w większym zakresie zajmuje się zadaniami dydaktycznymi (prowadzenie zajęć praktycznych z uczniami, przygotowanie ich do egzaminów zawodowych, organizacja i obsługa praktyk uczniowskich), dokonano poniżej wyliczenia „wyniku finansowego” gospodarstwa rolnego za lata 2016-2018, przy założeniu, że tylko przez $\frac{1}{3}$ swojego czasu pracy zajmuje się zadaniami związanymi z produkcją rolną i wliczono jego koszty pracy w wymiarze równym 0,33 etatu (**wersja nr 2**).

„Wynik finansowy” z działalności gospodarstwa rolnego za lata **2016-2018** (w wersji nr 2):

Rok	Przychody z gospodarstwa (sprzedaż wyrobów + dopłaty ARiMR)	Wydatki na funkcjonowanie gospodarstwa rolnego sfinansowane z wydzielonego rachunku	Wydatki z tytułu zatrudnienia przy produkcji rolnej sfinansowane z „budżetu” szkoły	„Wynik finansowy” z działalności gospodarstwa rolnego 1 – (2 + 3)
	1	2	3	4
2016	364.226,55	245.327,98	118.451,80	(+) 446,77
2017	319.885,92	226.199,65	125.818,83	(-) 32.132,56
2018	335.608,47	261.321,81	134.058,83	(-) 59.772,17
Lata 2016-2018	1.019.720,94	732.849,44	378.329,46	(-) 91.457,96

Wniosek 5

Niezależnie od przyjętych założeń oraz analizowanego okresu należy wskazać, iż z punktu widzenia budżetu powiatu działalność gospodarstwa rolnego przy ZS Nr 2 ma charakter trwale deficytowy.

Wniosek 6

Podstawową przyczyną braku rentowności działalności rolniczej prowadzonej przez ZS Nr 2 jest konieczność ponoszenia pełnych kosztów związanych z umowami o pracę etatowych pracowników szkoły, związanych z prowadzeniem gospodarstwa.

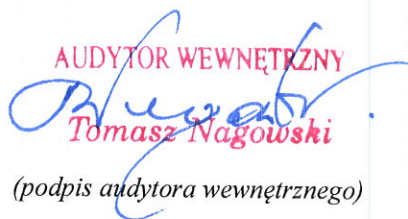
Rekomendacje.

Rekomendacji nie wydano.

Czynności sprawdzające przeprowadził w dniach od 9 do 11 grudnia 2019 roku Tomasz Nagowski – audytor wewnętrzny zatrudniony w Starostwie Powiatowym w Krasnymstawie (upoważnienie nr AW.1711.7.2019.KZ).

Czas przeznaczony na przeprowadzenie czynności sprawdzających wyniósł 3 dni robocze.

Notatkę sporządzono w dniu 11 grudnia 2019 roku w 12 jednobrzmiących egzemplarzach.

AUDYTOR WEWNĘTRZNY

Tomasz Nagowski
(podpis audytora wewnętrznego)

Wykaz adresatów notatki służbowej.

W dniu 12 grudnia 2019 roku notatkę przekazano:

1. Sekretariatowi Rady Powiatu.
2. Zarządowi Powiatu – 5 egz.
3. Skarbnikowi Powiatu.
4. Sekretarzowi Powiatu.
5. Naczelnikowi Wydziału Finansowego.
6. Naczelnikowi Wydziału Oświaty, Kultury i Promocji Powiatu.
7. Dyrektorowi Zespołu Szkół Nr 2 im. Bartosza Głowackiego w Krasnymstawie.
8. a/a.